

Oznanila.

Za navadno dvestopno vrsto se plačuje: 5 kr., ktera se enkrat, 8 kr., ktera se dvakrat, 10 kr., ktera se trikrat natiskuje; več pisemke plačujejo po prostoru. Za vsak list mora biti kolek (štampelj) za 30 kr.

Rokopisi sene vračajo.

SLOVENE.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

V torek,

četrtak in saboto

izhaja in velja:

Za celo leto . . .	7 for. 50 kr.
„ pol leta . . .	3 „ 70 „
„ četrt leta . . .	2 „ — „
„ mesec . . .	— „ 70 „
Po pošti:	
Za celo leto . . .	9 for. 50 kr.
„ pol leta . . .	4 „ 80 „
„ četrt leta . . .	2 „ — „
„ mesec . . .	— „ 90 „

Št. 12.

V Celovcu v torek 29. januarja 1867.

Tečaj III.

Izvirni telegrami „Slovenu.“

Ljubljana (27. 1. ob 4 popoldne oddan, došel pa 27. 1. ob 4 1/2.) Dozdaj znana sijajna zmaga. Petnajst narodnih kandidatov; od metliškega šestnajstega še ni sporočila. Korošci na noge! Slava!!

Gorica: Izvoljeni so: Winkler, Marušič, Črne, Abram. Slava!

Voloska: Jurinac. Slava!

Odperto pisemce slovenskim poslancem!

Vselej je in bo silno veliko ležeče na tem, kakšni možje se v deželne zборе volijo; ali tako imenitnih volitev, kakor so letošnje bile, ni bilo morda še nikdar v Avstriji in jih menda več ne bo. Od leta 1848 sem se namreč že vstvarja v Avstriji brez uspeha postava črez vse postave, to je ustava ali konstitucija za celo monarhijo našo, v kateri naj bise na tanko določile skupne državne zadeve, ktere se imajo v občenem državnem zboru na Dunaji ustavno in skupno obravnavati in kje da se imajo vse druge ne skupne, vsakej deželi, vsakemu narodu lastne domače zadeve razpravljati, ali — kakor nemško-madžarski dvalisti zahtevajo — v nehistoričnem, oktrojiranem Schmerlingovem ožem „reichsrathu“ in Deákovem peštanskem parlamentu, ali v posameznih starodavnih skupinskih deželnih zborih, ki se vjemajo sè starih historičnim in novim narodnim pravom, kakoršne federalisti zahtevajo, dobro vedoči, da bi bili Slovani in Romani v dvalistični Avstriji podlaga tujčevej peti, da bi postali ne ravnopravni bratje, ampak sužnji, sluge in molzne krave oholih, gospodovanja željnih Nemcev in Madjarov, da bi prišli z zvezanimi rokami in nogami v oblast tistih nepoboljšljivih nemško-madžarskih hegemonov, ki bi radi, kakor pri vsakej priliki kažejo, nas Slovane v žlici vode vtopili in to raji danes ko jutri.

To sila važno vprašanje prihodnje vredbe in ustave monarhije avstrijske, ki je že od l. 1848 sem vedno na dnevnem redu in ki je tako imenitno, da zavisi od njega obstanek ali razpad Avstrije, se bo, ker se dalje več odlašati ne more, letos končno reševalo. Že so zastopniki ogrskega in hrvaškega kraljestva svoje mnenje o tem sila važnem vprašanji izgovorili, in zdaj se bo kakor vsem predlitavskim tako tudi našim novoizvoljenim slovenskim poslancem predložilo, da bi tudi oni v imenu naroda slovenskega svoje mnenje izrekli, kako mislijo in želijo, da bi se Avstrija preuredila in poravnala, da bi vendar enkrat svoj namen dosegla t. j., da bi zamogla biti vsem svojim narodom, ki enaka bremena nosijo, enako ljubezniva mati, ne pa enim skrbna ljuba mama, a drugim pisana mačeha. Zatorej mili bratje, volilci slovenski! slava vam vsem, da ste svojim pervakom svoj glas dali pri teh novih volitvah, ktere so tako imenitne, da zavisi od njih vaša prihodnja sreča, ali nesreča, da zavisi od njih celó obstanek ali razpad Avstrije.

In kakove može smo volili za te toliko imenitne deželne zборе, da nam se ne bi trebalo potle za usesom praskati, ko bi že vse prepozno bilo? Čujte Slovenci! Gotovo je ko amen v očenašu, da zamore naša, iz toliko — v narodnem in historičnem oziru, popolnoma različnih delov obstaječa Avstrija svoj pravi namen doseči, sebe in narode svoje gotove pogube rešiti, samo ako se na federativnej podlagi prerodi. 20 milijonov Slovanov in Romanov je zato že l. 1848 svoj glas za preustrojenje Avstrije na federativnej, vsem posameznim delom, iz kterih Avstrija obstoji, enako pravičnej podlagi povzdignilo. Ali žalibože, njihov glas je ostal glas vpiočega v puščavi. Vstali so krivi lažnjivi preroki, ki so najprej trdili, da je Avstrijo le z absolutistično in potem, da je Avstrijo le z ustavno nemško centralizacijo osrečiti mogoče. Uboga Avstrija je tem krivim prerokom verovala ter se po tem potu osrečevati pustila, ali to osrečevanje jo je drago stalo. Narode svoje je osiromaščila, pri vsem tem sama sebe neizmerno zadolžila in zavoljo te krive ne specifično avstrijske, ampak nemške politike se brez potrebe v nesrečne krvave vojske zamotala, iz kterih se je reva vsa osramočena, potolčena in obropana nazaj domu vrnila. Zdjaj ko vidi, da po tem potu ni moč več kod ni kam, hoče sicer od nesrečne nemške centralizacije popustiti, ali, kakor se kaže, hoče ona na svet starih in novih krivih prerokov od nemške centralizacije le toliko popustiti, da bi ohole Madjare (ali zraven njih k večjemu še Poljake) zadovoljila, kar jo bo težko stalo, ker Madjari toliko zahtevajo kot conditio sine qua non, da, ako jim dunajska vlada voljo izpolni, bi državo v državi vstvarila. Avstrija bi se na dva kosa razsekala, ki bi večini avstrijskih ljudstev še večo krivico delala, kakor dosedanja centralistična Avstrija; namesto ene bi dobili dve še veliko bolj krivični centralizaciji; davki bi se spet morali poviševati, pa bi spet vedno premajhni bili; vse bi šlo h niči, samo deficit bi zmirom veči in debeleji prihajal. Tako bi prišli po dvalizmu s slabega konja na še slabšega osla! Resnično je, da, kdor v Avstriji za dvalizem agitira, ta hoče, da bi v prihodnje Slovani in Romani krivico, nesrečo in sramoto svojo branili, kedar bi se za brambo Avstrije na vojsko podali, ali prav za prav, kdor hoče dvalizem, ta še Avstrije noče, kajti ona je od tolikega nesrečnega eksperimentovanja ali poskušanja že tako oslabela in osiromaščila, da bi najbrže tega novega najnespametnejega eksperimenta — od toliko smrtnih sovražnikov obdana — več preživeti ne mogla! In ako Avstrija — česar nas večni Bog varuj! — razpade, — dobimo brž ko ne vsevetno vojsko, kakoršne še ni bilo, od kar svet stoji.

Proč torej z nesrečnim dvalizmom, ki žuga Avstrijo in nas do kraja ugonobiti. Proč z nemško-madžarsko supremacijo, ki nas ne bi do sodnjega dne iz sedanjih nadlog rešila, ampak nam še stokrat večo na ramo nakopala. Čas je, da že enkrat krivica neha, in pravica na njeno mesto nastopi, saj menda vendar ni Avstrija za to na svetu,

da bi vedno življenje in premoženje svojih ljudstev zapravljala za brambo takovih nepraktičnih idej, ki se nikakor ohraniti ne dajo. To se je godilo na Talijanskem z brambo poprejšnjih malih državic na veliko škodo našo; to se je godilo na Nemškem z brambo živega mrtveca — nemškega bunda in pogodb od l. 1815 tudi na veliko škodo našo; to se je godilo doma v Avstriji z brambo absolutistične in ustavne nemške centralizacije tudi na našo veliko škodo; to se pa ne sme več goditi z brambo nesrečnega dvalizma niti z brambo sramotnega turškega jarma, kajti uboga Avstrija ni več v takem stanju, da bi mogla še kaj dosti takih udarcev krive vožnje svoje prenašati.

Avstrija naša mora pod nesnosnim turškim jarmom zdihajočim Slovanom pomagati, potem bo imela vsaj enega pravega prijatelja, ki nima zdaj na celem svetu nobenega. — Avstrija mora pa še posebno svojim narodom pomagati iz nesreče in nadloge, v ktere jih je nesrečna nemška Bahova in Schmerlingova centralizacija pahnila in iz še večo nesreče, v ktero jih nameravajo zdaj nemško-madžarski hegemoni pahnuti. To je pa le mogoče, ako se Avstrija tako predela, da bodo vsi narodi njeni enakih političnih in narodnih pravic deležni postali, da ne bo en narod od drugega odvisen, en narod drugemu podložen, ampak drug drugemu popolnoma ravnopraven. Avstrija rešila bo pogube nas in samo sebe, ako bo znala v kozji rog vgnati tiste nemško-madžarske hegemoniste, ki nikakor nočejo drugih narodov poleg sebe za ravnopravne brate, ampak le pod seboj za svoje podložne imeti; z eno besedo: Avstrija bo rešila gotove pogube nas in samo sebe, ako federalizem vpelje, brez ktereja dalje več živeti ne more.

(Konec pride.)

Avstrijsko cesarstvo.

Na Dunaju 26. jan. — (Ogrska deputacija pred cesarjem. Splošna voj. dolžnost.) Že sem omenil, da je ogrski zbor protestoval proti oktrovani postavi, ki občno vojskino dolžnost zahteva in da je o tej zadevi poslal posebno adresu do cesarja. Cesar je ta teden deputacijo ogrskega zbora, ktera mu je omenjeno adresu izročila, sprejel in jej odgovoril, da bode v kratkem po posebnem kraljevskem reškriptu vse zadeve poravnal in skrbi ogrskega zbora zaradi nove te postave odstranil. Ker so tudi hrvaške municipije protestovale, imamo se nadjati, da bode cela postava za vse dežele še za letos „sistirana“ in da se bode še le po ustavnej poti vpeljala.

Kakor se iz cesarskega odgovora vidi, imamo se v kratkem novega ogrskega ministrstva nadjati in znabiti nam že prihodni teden vladin časnik oznani imena novih ogrskih ministrov. Kolikor se je do zdaj čulo, namerjajo same Madjare za ministre

imenovati, druge narode pa čisto v nemar pustiti. Kaj bodo k temu Srbi, Romani in Slovaki posebno pa Hrvatje rekli, ni težko prerokovati.

Slovenske dežele.

Iz Celovca. (Volitve.) Spet in spet le od volitev! Ne moremo drugači; kajti najimenitnejše pravice in opravila so ravno volitve. Veselinas, da Nemci in Slovenci spoznajo in se potezajo za svoje moč. Agitacija je kaj živa po vseh krajih. Ravno včeraj nam je nek prijatelj pisal: „Obilno poklicev in podukov se klati od celovškega „Centralcomité“ in deželnega odbora okoli“; imam v rokah nek drug poklic: „Ueber die Wahlen zum Landtage“. Kdo ga je izdal, ni znano. On vabi, da bi volili v ministerskem smislu. Danes (26. jan.) je doletel. „Tako se dela in agitira pismeno; da se tudi jezik za zobmi ne derži, razumi se samo od sebe. Včeraj ob 5^h zvečer so imeli volilci celovškega mesta v mestnej hiši nek shod, naj se pogovorjajo, koga bojo za mesto v deželni zbor poslali. Ob 7^h zvečer in danes ob 8^h so bili volilci borovškega, celovškega in terškega volilnega okraja v gostilnico „Evropa“ povabljeni k ravno temu namenu. V tem volilnem okraju imajo Slovenci gotovo večino. Pa kaj hočemo, ko so volilni močje večidel znani in najhujši nemškutarji. Prej ko ne pademo in „glorijo“ bomo peli, ako Slovenci le ne volijo spet tistega Majerja, ki se je v dež. zboru skazal najhujšega nasprotnika Slovincem. Govori se, da nekteri mislijo voliti Krasnika, Trampiča, Seebacherja, Wunscha, dr. Jaegerja; dobro, da le znanih sovražnikov ne. Ravno tako terda je za Slovence v Beljace, in v št. Mohoru; le v Velikovcu volijo sami Slovenci. Odtod pa tudi pričakujemo še danes veselih novic; prihodnji „Slovenec“ bode oglasil imena tistih gospodov, ki so jih za poslance volile selske občine.

Iz Šoštanja. Just. — (Beseda o pravem času!) Jako je osupnila in poparila narodna zmaga pri volitvi deželnega poslanca v Slovenjem Gradcu. Nihče se ni nadjal, da se bo tako nenadama zmuznil mož, ki je iz ljudstva in ne obeta nikake pomoči več nemškutarskemu življu. Pa okrutna zvijača nikoli ne miruje, saj tudi strupena kača jezik in žalec stega, kedar ji gre za življenje! Naš nemškutarski duh, ki je dozdej le še nekoliko životaril, obledel je še bolj in gotova mu prej ali slej smert preti, saj so mu že nekdanja kazina in druga vstrojena društva rajski „miserere“ zapela; le še na kakih dosluženih koprolih ali kakem pblem starokopitnežu, kakem od nemščine na pol nasmojenem posetniku ali purgarčeku, ali na kakem revnem pisarčeku še sloni — in še ti perhljivi stebri zginjajo pri prvem svitu narodne zore! — Glejte, kaj so pa te bistroumne buče zdaj stultale! Jeli so apelirati na značaj in previdnost novoizvoljenega poslanca premotiti ga, češ, da nima dovolj izobraženosti in zgovornosti za tak posel, in pričakujejo, da si bo premislil in odložil svoj mandat. — Oha! kjer več ne morete z močjo in silo, tam si iščete pomagati z zvijačo in hudobijo!

Mi pa terdimo, da je g. Rak dovolj sposoben, in da ne bode sramotno odvergel zaupanja, ki mu ga je narod, kmečko ljudstvo dalo. Ne gre le samo z velikimi besedami svoje zgovornosti tam kazati; nam gre bolj za glas, ki je velike vrednosti. Na Rusovskem sedé v zborih prosti kmetje in vendar se Rusija naglo razvija, dojema v slavi in moči, akoravno si njeni sovražniki nalašč oči zakrivajo in zaklepajo, da ne bi tega videli. Tudi nam zlati in do zvezd visoki govori ne pomagajo ne vinarja, ako sklepi niso blagonosni za nas. — Pojdite se

solit, visokoletajoče ferfre! Narod si je izvolil moža in vas nemške in aristokratske mavhe naj to nič ne briga, kaj mi za se sklepamo!

Visoko spoštovani gospod Rak, naš poslanec! stojte terdni kot skala na sveti pravici narodni in podlagi postavni, in vrata h—nemškutarije Vas ne bodo premagala! Narodna zavest, poštenje, kmečka množica stoji za Vami in v malo letih gotovo ne bode vredno več, ozirati se na protivnike! Akoravno menda ne bote zlatih ur begočega časa z dolgimi in oholimi govori tratili, — glasovali pa bote za našo reč; besedo bodo povzdignili narodni voditelji v zboru, Vi bote priterdili in stali na njih strani, po pametnem moškem načinu bote izrekli mnenje in želje naše in tako nam več koristili, kakor da bi naši reči nasproti v besedi veliko prazne slame mlatili kakor je neslana navada nekterih tako imenovanih naših zastopnikov dozdej bila. Deržite se svoje vesti in pravice, in spolnajte le želje domovine in Vaših volilcev! Ne brigajte se za zvito, prilizovavno, struponosno sladkournost in vabilo tujcev, naših sovražnikov! Vi poznate žulje, nadloge in težave prostega kmeta in narodne potrebe, v tem ste izvedeni bolj kot uni, ki se po okinčanih sobah verté in radujejo pri bogati mizi in na mehkih blaznicah lecajo svojo lenobo. Bodite in ostanite vedno kmečki in ljudski zastopnik! Ne tergajte se za pozlačeno lupino, da bi potem jedro odpadlo tretjemu v prid. Zdej gre za to, da se tudi naši, dozdej zaspani in mlačni kraji popolnoma oživijo, okrepcajo, in se kmetiški, obertniški in gospodarski poduk in blagostan razširi v domači vsem lastni posodi! Puhlemu tujemu nasilstvu mora odklenkati, ako hočemo do blagra, ako hočemo, da se čutimo v lastni deželi domači! — (Res sovražnik naš se strašno vije, ko vidi, da je tako slavno zmagan. Zdej si pa pomaga z zvijačo in oklevetanjem, ali bodite srčni in stanovitni do konca, da bo dobro čutil in vedel, kdo so Slovenci, ki jih dozdej ni hotel poznati. Videti hočemo, ali bo res obveljala zvita beseda strastnega Carnerija, ki pravi: „Das neue Unrecht muss weichen vor dem alten Recht“, t. j. mi moramo spet nazaj v prejšnjo sužnost, kar ta mož imenuje — stara pravica. Bedak! Slovenci, zmaga naša mora biti popolnoma! Vr.)

Iz Maribora v začetku januarja. *) Š. (Akademija. Slomšekov spominek.) Pri nas se kaj malo novega godi. Na sv. Janeza večer smo imeli akademijo in razdelitev božičnih daril. V 9 jezikih se je govorilo in prednašalo. Prvič neka scenerija, oznanovanje angelja pastirjem, predstavljena od 6 bogoslovcev, slovenski spisana od Lendovškeka prvoletnika; potem se je govorilo v latinskem, hebrejskem, nemškem, grškem, staroslovenskem, ilirskem, laškem in češkem jeziku. Prav zanimivo je bilo; tudi knezoškof, bogoslovski profesorji in drugi gospodje so nas s svojo nazočnostjo počastili. — Mikalo bo bralce gotovo tudi slišati kaj o Slomšekovem spominku. Koliko da je že denarjev vkup v ta namen, to je znano; tudi po mestu se bo pobiralo. Le za prostor, kam naj bi se postavil, niso vsi enih misli. Nekteri menijo, da bi bil najpripravniši prostor med gimnazijo in semeniščem, ker je zagrajen; drugi in sicer čitavničim komité pa ga namerjajo na tergu postaviti. Načert sem že videl, prav lep je.

Iz Ruš 22. jan. D. G. (Kako je bilo pri volitvi?) Včeraj smo dokončali volitev za deželni zbor v Mariboru! Zelo važna je bila ta reč, zato smo se poganjali, kolikor je v naši moči bilo, da smo spravili dva čversta domoljuba v zbor. To ni bilo, kar si bodi, zato si je tudi nemška stranka močno prizadevala, nam spet nemške poslance vriniti; ali spodletelo ji je. Kaj zvito so jo nasnovali, ali vendar so se naši kmetje nekoliko izčajmali ali zavedeli ter so vsemu prizadetju nemške stranke kljubovali. Poslali so namreč

*) Po naključju zakasnjeno.

na vse slovenske srenje nemškega komisarja, ki je volilne moč nagovarjal in podučeval, koga naj volijo. Priporočal pa je sam sebe tako lepo, da, kdor bi ne poznal nemške zvijače, mislil bi bil, da je angelj-rešenik prišel z nebes! Misli se je zelo prikupiti, zato je na vso moč črnil vse druge, ki so bili priporočeni za naš okraj. Nezadovoljen pa z vsem, kar je ustmeno storil, poslal je malo pred volitvijo v Mariboru svojega zvestega sluga, naj bi nabral obilo podpisov za njegovo stranko. Poslalo se je tudi vsem našim volilcem pismeno povabilo k pogovoru 19. t. m. v Maribor, češ, da bi potem lože zmagali. Prišlo je res nekaj deželanov, med kterimi je tudi pisatelj teh vrstic bil, pa le zato, da spoznamo nemško politiko. Predsedoval je mestni župan g. Tapajnar, ki je tudi prvi besedo povzel, in nam v kratkem govoru važnost te volitve omenil, in velikodušno tudi sebe za kandidata ponudil. Zatem nastopi g. Fajrer, in si prizadeva obširno dokazovati, da ni deželni zbor kriv, da se nič storilo ni — le državni zbor je tisti, ki je vse nasvete zavergel, in kaka sreča (oh!) bi bila, če izvolimo stare poslance, kajti njim je že znano, kaj imajo govoriti. Zadnjič je tudi še omenil ljudske šole ter rekel: „Dokler se ne odpravi konkordat, in se ne loči šola od cerkve, dotlé ni mogoče, da se kaj zboljša!“ Vidite ga ptička, kako drobno glavico ima, in pa kako prijetno poje!!!

Tudi je rekel, da bi se bilo veliko še dalo govoriti in marsiktera reč predložiti, — ali bati se je bilo, da bi se kdo vladi ne zameril! — Res en čuden možiček je to, ne bo se vam z lepo prepiral, ker se preveč zamere boji! Potem se nam predstavi g. Brandstetar in poskuša s svojim hitrim jezičkom vse ovréči, kar sta prva govornika govorila, in poslušalcem dokazati, da samo on je sposoben mož za deželnega poslanca, drug nobeden! — To so vam bili govori, ki so gotovo vsakemu poštenemu poslušalcu globoko v srce segli in mu tudi globoke zdihljeje iz prs iztisnili!

Zato so se pa tudi ti iskreni domoljubi tako prikupili kmetom, da so pri volitvi 21. t. m. z veliko manjšino glasov skozi reščeto smuknili! Kako demonstracijo so mislili nam napraviti pri volitvi ti nemški kulturonosci, vam pišem v kratkem; samo to še danes dostavim, da sta tu izvoljena, vsem dobro znana in obče spoštovana gg. dr. Vošnjak in dr. Dominkuš. Živila! (Lepo prosimo, če je mogoče! Vredn.)

Od Negove 22. jan. J. F. (V volitvi. Nekaj drugih reči.) Slava! pravica in resnica je premagala peklensko nemškutarijo z vsemi njenimi lažmi, zvijačami in krivicami: Dr. Prelog je naš deželni poslanec z 81 glasovi izvoljen. —

V strahu smo že bili zavoljo nekterih volilnih mož, ki so večidel po starem kopitu vdeleni in niso v stanu sedanjih razmer zapopasti. Toda sv. Duh jih ni zapustil in držali so se živahnega poduka in razposlanih listov v blagor in srečo sebi in svojim, nam pa v veselje, da iskrena beseda ni padla na skalo.

Tem bolj nas je pa vznemiril glas nekega g. doktorja, sicer Slovenca po rodu, kot volilca zgornje Radgone, ki je s tem pristavkom volil drugega: „Da ne bomo vsi enako volili!“ — Tako? Vi se tedaj igrate in norca delate iz 500 duš? Ali to ni šala v tako važnem trenutku, to se pravi norčevati z nedolžnimi, ki so vam svojo srečo ali nesrečo, blagostanje ali revščino, življenje ali smrt izročili. Oh, da morejo vendar nekteri tako brezvestno ravnati!

Kljubu vsemu temu vendar slišimo, da misli zgornja Radgona tega gospoda za okrajnega zastopnika voliti. Bratje Slovenci! prevdarite dobro, preden to storite. Ako je to res, kar nam je eden naših volilcev povedal, da ga je na lastna ušesa slišal tako govoriti, — ne volite ga!

Za 6, k večemu za 12 let bo vse že

vglajeno šlo, ker takrat bodo že taki na starokopitnežev mestih, ki so se od 48. leta po domače izšolali in bodo torej tudi bolj sposobni za svoje županske itd. dolžnosti; do tje bo pa še vedno trebalo jih tako rekoč na vajetih voditi! Hvala Bogu, da smo vendar že sedaj zmagali in Blagotinšekovčanom pokazali, da nočemo Berolina, marveč močno Avstrijo. Knjižice: „Slovenci, kaj čemo?“ so nam sicer post festum došle, vendar bodo v razsvetljenje dosedanjih djanj marsikom prav vstregle, in so nam tudi že nekteri obljubili, da si jih bodo omislili. Inače jih pa sam kupim za šolska darila, da se med ljudstvo spravijo. Tako naj bi se tudi druge dobre in praktične knjižice med ljudi širile. Tu ni gledati na nektere krajcarje, marveč na splošni blagor naroda. Se ve, da slov. matica in družba sv. Mohora ste nam v tej zadevi neprecenljivi napravi.

„Slovenski gospodar“ bo veliko rano kmetijski družbi v Gradcu vsekali, in to je prav, ker se ji tako oči ne odprejo za nas zatirane Slovence Štajarske in sedaj še celó ne, od kar ji je žl Kaiserfeld predsednik.

Pravo, le na lastne noge se postavljajmo, — tako bomo živeli in k blagostanju dospeli z božjo pomočjo!

Iz Brežec. K. S. (Kako smo tukaj volili?) Da smo 21. jan. tako slavno zmagali, to nam priča, da naše ljudstvo še vendar ima previdni um in zdravo pamet. Posebna hvala pa gre vsem volilcem, izmed katerih so nekteri celó 10 ur deleč prišli, čeravno je hudo snežilo. Hvala pa jim gre tudi še posebno za to, da se niso dali premotiti starokopitnežnim rogoviležem in po Kaiserfeldu najetim hujskalcem, ki se je predrznil tudi za naš okraj priporočiti gospoda, ki je sicer zelo učen in obče čestit mož, ali skrivna pisma in priporočitev Blagotinšekova ga je toliko osumila, da smo se morali nadjati, da bode tudi v „ustavoljubni“ rog trobil. Najbolj pa smo se morali ozirati na to, da ne izvolimo na meji hrvaške in kranjske kakega nemškega privrženca, ki bi črnil vekovite narodne pravice. Da Blagotinšekov priporočenec tukaj ni več podpore dobil, kakor le 17 glasov, namreč 13 iz okraja breškega, 2 iz sevniskega in 2 iz kozijanskega — med katerim sta tudi dva zdravnikarja bila! — temu se ni toliko čuditi, če se pomisli, da je apostol Blagotinšek sam v svojem volilnem okraju dobil le 72 glasov, njegov nasprotni kandidat pa — c. kr. predstojnik — 50 glasov, tedaj že tudi njemu bode kmalu zmanjkalo — tál! Ponosni pa smo tudi na našo duhovščino, ki je razumela edinost ohraniti s tem, da je popustila svojega kandidata g. Kosarja in vse glasove dala g. Lenčeku. Nasprotni tabor je le zoper tega kandidata delal na vse kriplje — kar iz tega vemo, da nam je nekatere pametne može izneveril — in si je bil gotov svoje zmage; ali o pravem času smo jo zasuknili in zagrinjalo vzdignili, in glej! pred nami je stal izvoljen narodne čitalnice podpredsednik v Sevnici — g. Lenček Alojzi, kterega značaj nam priča, da bode vedno naš. Od tod tedaj tisti nesramni krik in ropot nekterih gospodov nad volilci po volitvi! Kaj hud je bil tudi g. — čič, ki se je v „Tagesposti“ oglasil za „ustavoljubnega“, pa zraven je vendar še tudi nemškutar, ki zarés samo s peskom zidati hoče poslopje ravnopravnosti vseh narodov, tedaj tudi Videmskih — Slovencev!

Iz Gradea — — i. (Nekaj o volitvah.) Kdo se več ne spominja, kolikokrat se je očitalo v Štajerskem deželnem zboru dr. Razlagu in Hermanu, da ne zastopata Štajerskih Slovencev. Spominjal se bode pa tudi gotovo vsak Hermanovih besed adresej Debat; „In če adresu tudi soglasno sprejmete, štajersko ljudstvo vendar ni dvalistično.“

Prišle so volitve in pokazale, kdo je imel prav. Štajerski Slovenci volili so same na-

rodnjake, ter so tako pokazali, da so istega mnenja kakor ova dva poslanca; volili so, izvzemši enega, samo tiste možake, ktere so jim priporočili znani rodoljubi.

Ne tako srečen je bil dvalistični centralni odbor v Gradcu, ki se je nosil, kakor da bi mu bilo treba samo le migniti, in kandidatje njegovi se bodo povsod soglasno izvolili! Ne samo da se na slovenskem Štajerskem ne eden njih kandidatov ni izvolil, če tudi so graški časniki pisarili: „Die Wiederwahl des H. v. Feyrer und Lohninger ist gesichert;“ tudi na nemškem Štajerskem ni našel dosti zaupanja! Celó vsegamočni molik nemških dvalistov Blagotinšek-Kaiserfeld dobil je le 73 glasov, med tem ko ima njegov nasprotni kandidat 50 glasov; torej komaj 12 (glasov) čez absolutno večino. Kteri kandidat centralnega odbora ni imel drugega priporočila za se, kakor to od ovega odbora, padel je tudi med Nemci. Zasluzena kazen je to za ošabneže, ki so se šopirili, da so le oni zastopniki štajerskega ljudstva!

Da so Slovenci tako narodno volili, to je tukaj vse Nemce grozno poparilo. Da bi jim pa vendar ne bilo treba pripoznati, da so štajerski Slovenci pokazali, da zahtevajo svoje pravice, in da zanaprej nočejo več, da bi jih tujci tako tlačili, — ne iščejo vzrokov za ove zmage v narodnej zavesti, ktera edina je tu zmagala, ampak v pomanjkljivej agitaciji nemške, in v razpertijah med ustavoljubno stranko.

Privoščimo jim to tolažbo, če se že hočejo sami slepiti, če tudi bi bilo bolje za nje, da bi pripoznali, da so Slovenci narod, ki ve, kaj hoče, in čuti v sebi moč doseči to, kar mu po pravici gre.

Priznati tudi nočejo, da izvrstna disciplina Slovencev, o kateri pišejo tukajšni časniki, ni nič drugega, kakor politična izobrazbenost, ki se je v preteklih 6 letih med našim narodom neizmerno razširila, in poštenost naših narodnjakov, kterim gre občni blagor čez njih osebo, ki se ne silijo za kandidate, kadar vidijo, da ima kdo drug občno zaupanje.

Taka disciplina se ne da od danes do jutri naučiti; taka disciplina mora biti globoko vcepljena v srca celega naroda. Da jo ima Slovenec, pokazalo se je sedaj prav dobro.

Javno so izrekli naši narodni kandidatje pred celim svetom, kaj zahtevajo v vseh državnih in deželnih zadevah, in niso delali, kakor nemški kandidatje, ki so pri svojih agitacijah govorili le o znižanju davkov ino celokupnosti države, in od ustave, nikdar pa niso zinjili o pogubivnem dvalizmu, in o zatiranju družih narodov, za kar jim je pa desetkrat več mar, kakor za pravi blagor svojih volilcev.

Ako tedaj Nemci govorijo o nepravni agitacijah, naj jih iščejo v svojem taboru; pri nas nam slabih ali krivičnih pripomočkov ni treba!

Iz Gradea: (Slavne naše zmage!) Zmaga je naša! Tako se je klicalo iz tisoč in tisoč grl, ko se je razlegala vesela novica iz južnih slovenskih pokrajin, da so namreč naši narodni kandidati z veliko večino izvoljeni bili. V Celju je bilo med 225 volivci 218 pričujočih; 188 jih je izvolilo g. dr. Razlaga in 186 g. Lipolda; v Mariboru je med 188 volivci bilo 123 za g. dr. Vošnjaka, 95 za dr. Dominkuša, za nasprotnike pa le 70 za g. Tappeinerja, 45 za g. Feirerja in 34 za Brandstätterja. Tudi je zmagal z veliko večino g. Hermann, o kterem so že nasprotniki s silnim hrurom po svetu trobili, da ne bode več izvoljen. Kako se je po nemških občinah godilo? Za volitveni okraj Graški in Fronleitenski so se morale volitve ponoviti; 6 jih je volilo renskega opata, 83 gf. Gleispacha, 5 g. Stergar-ja, 3 gf. d'Aaverna in 2 gf. Lamberga. Blagotinšek je dobil v Weitzu le 70 glasov, njegov nasprotnik 50.

— Te številke in imena so dovolj jasne priče, za kterimi poslanci hodi ljudstvo; da je slovensko ljudstvo v političnem obziru bolj omikano nego nemško; da je tedaj tudi zrelo, da se mu da samouprava v roke. Naj še zdaj kak Blagotinšek reče, da Razlag in Herman nista zastopala edina Slovencev; kje so Lohninger, Feirer, Löschnig, Mulley itd? Ali nismo pred dvema mesecema svarili teh gospodov, da nas dogodki ne bodo osramotili? Naj se drzne zdaj kak nasprotnik trditi, da Slovenci ne zastopijo slov. jezika posebno tistega po slov. časopisih, v kojih so bili naši kandidati priporočeni; da roji ideja narodnega napredka samo v glavah majhne peščice narodnih últrasov. Pri volitvah se je pokazalo, da se je slov. ljudstvo zavedelo svojih pravic. V Mariboru se je pričela volitev z nemškim nagovorom, pa pri tej priči so se oglasili kmetje, da naj se slovenski govori, in res tudi niso odjenjali, preden da se ni to zgodilo; dalje ko je g. Seidl protestoval zoper to, da sme g. dr. Radej voliti, hotli so kmetje iz volitvene sobane oditi in so se še le dali pomiriti, ko so zvedeli, da tudi on ima pravico voliti. V Celju je hotel nek nemškutar pregovoriti kmeta, da naj rajše voli Higersbergerja in Mulleya namesto Razlaga in Lipolda, ktera le čitalničarji in duhovni priporočujejo. Kmet pa odgovori: Če tem ne smemo verjeti, Vam še manj verjamemo! Ravno tako se kaže pri drugih prilikah, da ljudstvo napreduje in pozna svoje pravice in ve za prave zastopnike.

V slov. Bistrici je tamošnji predstojnik Ch. priporočal nemški jezik za šole. Kmetje so mu pa rekli: Za nas, gospod, še ni tolika potreba nemški učiti se, pa za gospode bi že bila, da bi znali slovenski! Glejte tako prebrisane kmete imamo, tako trezno in krepko je že naše ljudstvo; nasprotniki pa so omilovali naše poslance ter jim rekli: „Škoda, da se ti korenjaki trudijo za zgubljeno stvar“. Z volitvijo pa so pokazali, da nočejo biti hlapci, ampak da želé ono stopinjo omike in svobode doseči, na kateri stojé drugi omikani narodje. Sami sebe so rešili pogube. Slava toraj verlim volilcem na slov. Štirske, slava posebno št. Lenčanom, ki so v Mariboru skoraj čisto enoglasno volili dra. Dominkuša in dr. Vošnjaka in tako k zmagi pripomogli. Tisočera slava vsem!

V Ljubljani 26. jan. A. B. (Volitve.) Sporočila, ktera so nam došla o volitvah do sedaj — pišem namreč te vrstice zvečer blizo devete ure — so sijajna. Naznanil sem vam jih sicer nekoliko že telegrafično, vendar poročam tukaj malo obširneje o tem, kar je dozdaj znano.

V Ljubljani prišlo je od 98 volilcev 94, dva pa sta pismeno naznanila, da sta zaradi bolezni zadržana. Dr. Bleiweis dobil je 84, Terpinec 85 glasov. Nasprotna kandidata: Seunig 8 gl., slavni kovač okrožnic Savaschnig pa ne enega! Ves upliv centralnega odbora velike Nemčije zmogel je toliko, da je odkrhal našima poslancema 9 glasov. V Postojni prišlo je od 102 volilcev 95 in volili so razun enega enoglasno narodna kandidata dr. Costa in Korena.

Ravno tako slavna zmaga je bila v Kranju. Od 95 volilcev prišlo jih je 91 in je dobil baron Cojz 87, prošt Kos 84 glasov. Eden nasprotnih kandidatov, dosedanji poslanec Derbič okrajni predstojnik, dobil je 2 glasova!

V Kamniku prišlo je od 86 volilcev 85; izvoljen je bil dekan Toman z 71 glasovi. Predstojnik Roeder dobil je 13 glasov, kandidat „centralcomité-a“ dr. Gauster 1 glas! V Radolici prišlo je 51 volilcev. Fajmošter Lovro Pintar dobil je 48 glasov.

Dozdaj je tedaj vse naše in sicer z ogromnimi većinami.

Slava vrlim volilcem!

Iz Preserjev poleg Ljubljane 16. j. 1867. (Grabštajnska šola.) Že trikrat sem čí-

tal v „Slovenca“ od Grabštajnske farne šole. Ker sem bil pa jaz od 11. aprila 1844 do 15. jan. 1853 za začasnega učitelja v tej fari, naj mi bode dovoljeno tudi par besed zastran slovenščine spregovoriti. Prec ko sem to službo nastopil, videl sem živo potrebo v to šolo slovenščino vpeljati, kar tudi moje spričalo od rajnega g. fajmoštra Simona Heberja spričuje. Našel sem žali Bog, ko to svojo službo nastopim, v Grabštanju 9 (piši devet) učencev v šoli, od katerih noben slovenski brati ni znal! Podučeval sem, kolikor je bilo mogoče, najprej v maternem slovenskem jeziku, kar je ljudem močno dopadlo; temu je priča to, da sem že prvo leto nad 100 učencev v šoli imel. Prav radi so se učili materne jezika. Zraven pa tudi nemškega (jezika) nisem zanemarjal in ga v višem razredu dobro učil. Tudi berem z veseljem vsako leto v koledarju družbe sv. Mohora imena svojih nekdanjih učencev. Od leta 1848 naprej sem imel pa veliko vojsko zastran slovenščine, tako da sem bil primoran, srenjski odbor prositi, naj določi, kako da naj se v šoli za naprej podučuje. Dali so mi dekret, naj se mladina najpred v slovenskem, potem pa v nemškem jeziku podučuje. Podpisani župan v dekretu in pa njegov pisar, ki je še zdaj tamkaj (od slovenske matere rojen) sta bila za nemščino najbolj vneti, in sta mislila svoj in drugih materni jezik iz Grabštajnske šole in fare čisto na ptuje zagnati, pa ptujo nemščino po sili namesto njega vpeljati. Pravična reč je pa vendar le zmagala! Zdanji župan g. žl. Sternfeld je rojen Slovenec in tudi dobro slovenski govori. Ž njim in njegovo materjo sem večkrat slovensko kramljal. Tudi se on ne poganja za nemško šolo tolikanj sam od sebe. Njegov pisar, ta pa ta!! Lansko leto 7. aprila sem sam iz njegovih ust slišal, kako je za nemščino vnet. Tako daleč me je spravil s svojim ostudnim govorjenjem, da sem mu moral odkritoserčno povedati, da, ko bi ne znal slovenski, bi tudi kruha v Grabštanju ne jedel!

Toliko v pojasnjenje.

Juri Uranič
učitelj.

Ptuje dežele.

Italija. Armada bode o vojskinem času štela 600.000 mož. — Tonello misli po dokončanih cerkvenih obravnavah besedo sprožiti o pošti, colu in železnici. — Za grške kristjane se tudi tu nabirajo denarji. Turčija. Sto in stokrat se je že iz Carigrada poročilo, da je punt zadušen, ali

vendarle ni bil; ravno tako se tudi zdaj po svetu trobi, da je z vsem uporom pri kraju in da gre neki paša na otok, ki bo spet vse v red djal. Vendar pa tega ne moremo verjeti, zlasti ker si neki celo velike evropske oblasti prizadevajo, da bi se dala Kandijotom in tudi drugim samouprava in druge svoboščine. — Iz Beligrada ve „Zkft.“ povedati, da so te dni tje dobili 40.000 iglenic in 415.000 ók (2 1/2 $\frac{2}{3}$) smodnika. — Turk naj se le na zadnjo pot pripravi! Kaj nepravilno in strašno bi bilo, če bi mu zdaj žezla iz slabotnih rok ne zvilil!

R u s i j a. Knez Gorčakov ni bolen.

Amerika. Kaže se, da radikalci Johnsona ne bodo mogli spodriniti, ker se je menda tudi najviša sodnja zanj izrekla.

Mehika. Cesar Maks se misli neki zdaj sam cesarstvu odreči.

Razne novice.

* Iz Ljubljane. Njih c. k. Veličanstvo je po sklepu od 10. dne t. m. potrditi blagovolilo premembo §§. 11 in 15 volilnega reda za deželni zbor kranjski. („Nov.“)

* Železnica med št. Petrom in Reko se bode vendar le začela delati. Za trasiranje kranjskega dela odločena sta inženirja g. Vikt. pl. Wertheimstein in g. Evgen Saner. Stanovala bodeta eden v št. Petru, eden na Bistrici. („Nov.“)

* Čuda velik in popolnoma okrogel kamen našel se je pred kratkim v čevih nekega mlinarskega konja, ki ga je večkrat klalo, da je moral poginiti. Kamen tehtal 5 1/2 funtov in je bombi podoben. Spravljen je v zbirko živinozdravilske šole. („Nov.“)

* Letošnji kupčijski ples — o katerem smo že zadnjič govorili — bode v nedeljo 17. februarja v kazinski dvorani, ktero je društveno vodstvo blagovoljno prepustilo odboru za ta večer.

* Sokolski shod v četrtek 24. t. m. je bil prav obilno obiskan in zelo živahen. Sklenilo se je, da kakor lani tudi letos praznuje Sokol rojstni dan Vodnikov na svečnic dan v njegovej rojstni hiši v Šiški. Izvoljen je bil odbor, da vreduje to slovesnost. Dalje je bil izvoljen odbor, kateri ima skrbeti za vredovanje velicega plesa v maškarah na pustni torek.

* Govori se, da bota gjurski škof Simor za ogrskega primasa ali prvostolnika, pl. Majláth pa za najvišega deželnega sodnika (judex curiae) izvoljena.

* Na Dunaju se močno poganjajo za volitve. Videti pa je, da se centralistom in Smerlingjancem ne godi več tako po godu, kakor svoje dni, ko se je februarni patent kadil in molil, kot nekdanj zlato tele. Nemško-federalna stranka dobiva vedno več privrženecv in zaveznikov. Tako je prav! Spraviti se moramo kako, ali pa bomo vsi — sužnji!

* (G. Zavašnik — dvakrat Juri!) Ljubljanski nemškutarski komité je tudi znanega korarja Jurja Zavašnika, doma v Kozarjah blizo Ljubljane, za čisto slovensko — ljubljansko in vrhniško — okolico za kandidata postavil. Dozdaj smo poznali Z. le kot bistroumnega (?) kovača glasovitih ljubljanskih okrožnic, ki so bile samo koprolo in „pedintarjem in lakajem“ ali služabnikom v prid namenjene, za narod slovenski pa v strašno sramoto in kvar, — da bi pa on tudi kaj o politiki umel in delal, tega nismo nikdar slišali, razum če hočemo to za politiko imeti,

da neslano nemškutarijo na vse kriplje podpira! Bržkone ga je omenjeni odbor tudi samo iz tega ozira priporočal, ali se šmencano opekkel, ker slov. volilci mu niso ne enega glasú dali in so tako slavno pokazali, da zanj in za njegove okrožnice nič ne marajo. Zdjaj ve, da je res dvakrat Juri! Tako se nemškutarska ošabnost in prevzetnost sama tepe! Da bi ga bilo vodilo kako pravo politično prepričanje, imeli bi usmiljenje ž njim, tako pa — kdor se sam ne spoštuje, ta tudi ni spoštovanja vreden!

Očitne dražbe.

Na Koroškem: Hutererjevo pohoštvo št. 22 v Trgu, c. 2150 gld., dr. 1. febr., 1. m. in 2. apr. ob 10. dop. pri okr. gosp. v Trgu; — Holiberjeva kajža v Hausdorfu, c. 800 gld., dr. 11. febr., 12. m. in 9. opr. ob 10 dop. pri okr. gosp. v Svincu (Eberstein); h. št. 107 (106) v št. Vidu, c. 2623 gld., dr. 29. jan., 1. in 30. marca ob 11. dop. pri okr. gosp. v št. Vidu; — Taparjev mlin št. 15. v št. Vidu, c. 4200 gld. dr. 28. jan., 25. febr. in 29. m. ob 11. dop. pri okr. gosp. v št. Vidu.

Na Kranjskem: Kmetija v Meierle (?), c. 730 gld., dr. 13. febr., 13. m. in 13. apr. ob 11. dop. pri okr. gosp. v Črnomlju; — kmetija na Goricah, c. 4525 gld., dr. 20. febr., 20. m. in 23. apr. ob 9. dop. pri okr. gosp. v Kranju; — km. v Tenetišah, c. 130 gld., dr. 12. febr., 12. m. in 12. apr. ob 9. dop. pri okr. gosp. v Kranju; — km. na Vrhnikih, c. 510 gld., dr. 27. febr., 27. m. in 27. apr. ob 9. dop. pri okr. gosp. v Ložu; — km. v Žejah, c. 2893 gld., dr. 8. febr., 8. m. in 9. apr. ob 9. dop. pri okr. gosp. v Kranju.

Na Štajerskem: Vrtačnikova kmetija v Podlogu, c. 1820 gld., dr. 31. jan., 28. febr. in 30. marca ob 11—12 dop. v Podlogu, okr. gosp. v Kozjem; — Voglerjeva kr. v Trnjem št. 1, c. 3207 gld., dr. 5 febr., 5. m. in 5. apr. od 9 do 1/10 dop. pri okr. gosp. v Brežcah.

Dunajska borsa 28. januarja 1867.

5% metalike	58.80
5% nacional	70.25
1860 derž. posoj	68.50
Bankine akcije	732.—
Kreditne	166.70
London	131.60
Novi zlati	6.28
Srebro	130.50

Dunajska borsa 26. januarja:

Cesarski cekini	6.26 6.27
Krone	— — —
Napoleonorji (20 frankov)	10.59 10.60
Suvrendorji	— — —
Ruski imperijali	10.85 10.90
Zavezni tolarji	1.96 1.97
Srebro (ažijo)	131.— 131.50

Med svete skrivnosti, ktere katoliška cerkev veliki teden v podobah predstavlja, spada gotovo v prvo versto tudi sveti grob. — Pa po več krajih, posebno po cerkvah na deželi, ne napravlja se sveti grob tako, kakor se spodobi in da bi se serce pobožnih kristjanov veselja in gorečnosti vnemalo. Da si cerkveni predstojniki za sveti grob kaj novega in lepšega ne napravijo, pride večidel odtod, ker mislijo, da je nova naprava za majhne cerkve in sosesčine predraga.

Zatorej se prederznem, vse cerkvene in srenjske predstojnike zaverniti na svete grobe, ki jih jaz narejam. Ti grobovi so močni in terdni, se lahko postavijo in spet shranijo, pa so zraven kaj čedni in prav dober kup. Priporočam torej od mene narejene svete grobove prav lepo.

Ako se komu zljubi me o tej zadevi vprašati, pošljem mu zastonj podobo, popis in ceno mojih sv. grobov ter tudi na vse strani prav rad postrežem.

Edvard Zbitek, v Olomucu Bäckerstrasse št. 484,

posestnik c. k. dež. privilegije za izdelavo raznoverstnih svetih grobov.

